

Guido Lauwaert

Guido Lauwaert is opiniemaker

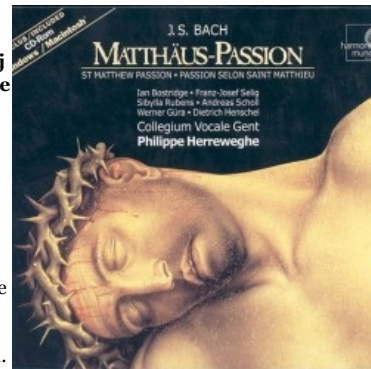
Collegium Vocale brengt de hemel op aarde

donderdag 21 maart 2013 om 11u04

Op Goede Vrijdag, 11 april 1729, werd in de Thomaskirche van Leipzig voor het eerst de *Matthäus Passion* uitgevoerd. Het idee om het Passieverhaal in de Goede Week ten gehore te brengen dateert al uit eeuwen daarvoor, toen een priester het evangelie van een bepaalde dag op één toon zong, zodat hij overal in de kerk kon worden gehoord. Gaandeweg is de uitvoering van Bachs masterpiece een traditie geworden. Langzaam maar zeker schoof De Mattheuspassie over de Paasmis.

Geen rechtgeaarde Nederlandse burger met een beetje gevoel voor klassieke muziek die niet naar een uitvoering gaat. De laatste jaren is het ook een gewoonte geworden in België. Daarom dat één week niet voldoende is om alle geliefden te bevredigen. Bovendien, moest de uitvoering tot één week beperkt blijven, zouden de muzikanten twee, driemaal per dag moeten opdraven. Dat kan je die lieverds niet aandoen.

De tekst was geschreven door C.F. Henrici, de directeur van de posterijen in Leipzig, onder diens gebruikelijke pseudoniem Picander. Hoewel de Mattheuspassie meer dan drie uur duurt, was hij wel zó geconcipieerd dat hij paste binnen het normale patroon van de kerkdienst op Goede Vrijdag. Dit beroemde werk was niet de eerste passie die Johann Sebastian Bach geschreven heeft. Enkele jaren voordien had hij de *Johannes Passion* geschreven. De eerste uitvoering dateert van 17 april 1724. Dat de Mattheus de Johannes heeft voorbijgestoken heeft een eenvoudige reden. De eerste barst van de heftigheid die vaak overslaat naar boosheid. De tweede daartegen is vriendelijker en intiemer, met een ontroerende combinatie van vreugde en verdriet. In tegenstelling tot de eerste valt in de tweede de mathematische wetmatigheid, waarvoor Bach bekend staat, minder op.

Matthaus Passion

Hoewel Collegium Vocale Gent beide werken op het repertoire heeft staan, is het toch vooral de Mattheusversie die het vaakst gespeeld wordt. Omdat hij het publiekvlindelijkst is, maar naar mijn gevoel ook door het karakter van stichter, leider en dirigent Philippe Herreweghe. Psychiater van oorsprong heeft hij ongetwijfeld een zwak voor de emoties van de mens, waardoor hij een uitvoering van de Mattheus kwalitatief tot een zeer grote hoogte kan brengen. De solisten krijgen extra aandacht, de muzikanten en het koor moeten zich onderdanig aan hen stellen, op bevel van de dirigent. Dat zie je duidelijk aan de lichaamstaal van de dirigent. Niet dat het koorleden of de muzikanten minder belang hebben bij Van Herreweghe. Ze worden liefdevol benaderd, met groot respect behandeld, maar in functie van het doel, een optimaal theateraal spektakel brengen. Maar zonder een greintje populisme. Menselijke ingetogenheid en artistieke vroomheid van gemoed blijven het draagvlak.

Philippe Herreweghe respecteert het oorspronkelijk theateraal aspect ook ten zeerste. Is de versie van John Eliot Gardiner van bij de openingscène heftig, Herreweghe begint vanuit het minimale, op het kwetsbare af. Heel gevaarlijk. De idee van een zwakke opening dringt zich op, een minder geslaagde uitvoering. Wat niet het geval is, al komt door zijn interpretatie het verhaal wat langzaam op gang. Maar eenmaal Jezus van Nazareth in zijn geliefde parkje van Jeruzalem is gearresteerd, drijft Herreweghe het tempo op, én slaat de heftigheid toe. Met dank aan Bach, die een grootmeester was in het uitspelen van de evolutie van de gevoelens. Hij is een schaker. En net als Bach is Philippe Herreweghe dat. Hij schaakt tegen het orkest, het koor en de solisten, verenigd in één tegenstander. Wie wint? Beiden. Remise.

Telkens weer een prachtige uitvoering. Het enige minpunt, een kniesoor wie er over struikelt, en u kent er nu één, is dat de houding van sommige koorleden wat slordig is. Ze zitten, wachtend op een volgende participatie, er wat al te slordig bij, onderuitgezakt. Is het de vermoeidheid die hen door de drukke agenda, gisteren Brugge, vandaag Wenen, morgen Antwerpen, parten speelt? Kan maar mag niet. Het storend element verzinkt echter in het niet bij de totaalervaring die overkomt als de hemel op aarde.

Morgen in Antwerpen, zoals al aangegeven. Maar ook a.s. maandag. Beide in de Singel. En dinsdag in Gent. Naar ik begrepen heb zijn alle kaartjes de deur uit. Maar dat mag de koppigaard niet beletten toch zijn kans te wagen. Er zijn altijd mensen die door omstandigheden niet kunnen komen. Sommige van hen hebben iemand met hun kaartjes naar de ingang gestuurd. Aan de ingang staan ze, een hand met de kaartjes in de lucht. En voor wie geen straat te ver is. Er zijn vóór Pasen nog uitvoeringen in Weimar, Budapest, Zurich en Cuenca, een stad in de regio Castilië-La Mancha, España. Er kunnen nog drie stoelen bijgezet worden. Dus, wat let je?